

המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קי.

עין משפט
גד מצוה

צד א מ"י פ"ב מהל' אבות ה' כג סמג עשין ממ טו"ש"ע אה"ע ס"י פה סעף יד:
צד ב מ"י פ"ז מהלכות שפירות הלכה ו סמג עשין פט טור ש"ע ח"מ ס"י קג סעף ו וס"י שז סעף ג:
צד ג מ"י שם סמג שם טו"ש"ע ח"מ ס"י קג סעף ו וס"י שז סעף ג:
צד ד טו"ש"ע שם ס"י קג סעף ג:
צד ה מ"י פ"ח מהל' שלוחין וזוה"פ ה' ה סמג עשין קנ"ג טו"ש"ע ח"מ ס"י של סעף ה:

כשעושין קנת מלאכה דאי לאו הכי מה מכירה שייך בהם דמי יקנה וה"ל מיירי דליכא בזימתי קנת פירי ולכן הו"ל קרנא אפילו לאזי ולפי שאין עושין אלא פירות מועטין ילקח בהן קרקע ויאכל פירות וזהו טובת שניהם

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מיקרו פרי לאזי וי"ל דמ"מ מוכח שפיר דקרנא הו"ל אפילו כשיבש לגמרי ולהכי קאמר תנא קמא ילקח בהן קרקע אפילו מעתה שטעין קנת פירות לטובתו של בעל ופליג ר"ל ארשב"ג דאמר לא תמכור משום שבה בית אציה ולא חיישין לטובת הבעל כל זמן שעושין קנת פירות עד שתיבש לגמרי ואז ילקח בהן קרקע אכל לאזי דאמר פירי הו"ל וכשיבש לגמרי נוטל בעל הבית הכל אם כן אין זה טובת הבעל מה שלקח בהן קרקע ואוכל פירות משלו כי טוב לו יותר להמתין מעט עד שתיבש לגמרי ויהא הכל שלו: א"ל רבינא א"ר אשי משבנתא דסורא אם אמר לקוחה היא בידי ה"ג דנאמן בו' אלא ודאי לא מהימן הקשה הרב רבי אלחנן דהא תנן (ב"ב דף קמ"ג) חוקת הבתים כו' חוקתן ג' שנים ולומר ר"י דהתם בטוען שמחזיק בה בגזל היא חוקה שהיה לו למחות תוך שלש כי יודע בודאי כיון שנכנס לה בגזל אם ישמוק לו ג' שנים ולא ימחה שיטעון על ידי ג' שנים שהיה שלו ולכן היה לו למחות שידוע לכל שמתנו חכמים למחות תוך שלש ואם לא ימחה הפסיד אכל כשמשבנתא בא לידו סובר המקשה כי לא תקנו חכמים אין לחוש שאחר ג' יטעון שקר וא"ת אם כן לעולם יהיה בעל הקרקע נאמן לומר שבגזל הוא בא מגו דאי צעי אמר במשכנתא היה אלנך או לפירות הורדתיך וי"ל דהו"ל מגו במקום ספדי דלכן ספדי אם היה בא בגזל לא היה שתיק אלא היה מוחה אי נמי אין זה מגו שאין טוען בל"ן משכנתא היה או לפירות הורדתיך לפי שסבור להוציא גם הפירות שכבר אכל אי נמי חשיב מגו להוציא כיון שאכלה שני חוקה וקשה לדעת דבשלש שנים חוקה חזקה משום דעד שלש שנים מיוחדר איניש בשטריה טפי לא מיוחדר והשתא הלא ע"כ לריך לשמור לעולם כי שמה יטעון זה משכנתא היא וע"כ נראה דלא צעי למימר שלא יחא נאמן (לומר) לקוחה היא צדי אלא שאלא מה תקנה יששה הממשכן שלא יוכל להחזיק ולטעון לקוחה היא צדי דמחאה נראה דלא מהניא אלא כשאומר פלינא אכיל ארעאי בגזלנותא ומשני רב אשי

ימכרו לעצים וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות אימא והוקינו ואיבעית אימא לאו מי אוקימנא להויה"א כגון שנפלו לה בשדה אחרת דקא כליא קרנא: ההוא שטרא דהיה כתיב ביה שנין סתמא מלוה אמר שלש לזה אמר שתים (ס) קדים מלוה ואכלינהו לפירי מי נאמן רב יהודה אמר קרקע בחזקת בעליה קיימא רב כהנא אמר פירות בחזקת אוכליהן קיימו והלכתא כוותיה דרב כהנא דאמר פירות בחזקת אוכליהן (קיימו) והא ק"ל (דהלכתא כוותיה דרב נחמן) (דאמר) קרקע בחזקת בעליה עומדת התם מילתא דלא עבידא לאיגלווי היא הכא מילתא דעבידא לאיגלווי היא ואטרוחי בי דינא תרי זמני לא מטרחינן מלוה אומר חמש לזה אומר שלש א"ל אייתי לי שטרך א"ל שטרא אירכס לי אמר רב יהודה מלוה נאמן מוג דאי בעי אמר לקוחה היא בידי א"ל רב פפא לרב אשי רב זביד ורב עוירא לא סבירא להו הא דרב יהודה מאי טעמא האי שטרא כיון דלגובינא קאי מיוחדר זהיר ביה ומיכבש הוא דכבשיה לשטריה סבר אוכלה תרתין שנין יתירתא א"ל רבינא לרב אשי אלא מעתה (ס) האי משכנתא דסורא דכתביה הכי במישלם שניא אלן תיפוק ארעא דא בלא כסף היכא דכבשיה לשטר משכנתא ואמר לקוחה היא בידי הכי נמי דמדימין וכי מתקני רבנן מילתא דאתי בה [לידי] פסידא א"ל התם תקינו ליה רבנן דמרי ארעא יהיב טסקא וכרי כריא ארעא דלית לה כריא ולא יהיב טסקא מאי א"ל איבעי ליה למחויי לא אימחא מאי איהו הוא דאפסיד אנפשיה ארים אומר למחצה ירדתי ובעל הבית אומר לשליש הורדתי מי נאמן רב יהודה אמר בעל הבית נאמן רב נחמן אמר ה"הכל במנהג המדינה סבור מונה לא פליגי הא באתרא דשקיל אריסא פלגא הא באתרא דשקיל אריסא תילתא אמר רב מרי ברה דבת שמואל הכי אמר אביי אפילו באתרא דשקיל אריסא פלגא פליגי רב יהודה אמר בעל הבית נאמן דאי בעי אמר שכירי ולקויי הוא: יתומים אומרים אנו השבחנו ובעל חוב אומר אביכם השביח על מי להביא ראיה סבר

ימכרו וכו'. אלמא קרנא הו"ל דאי פירא הו"ל הא תקון רבנן פירות לבעל: והוקינו. קפלה עליהן וקנה בלא זמנן: לאו מי אוקימנא. כמתכות בפרק האשה שנפלו לה נכסים (דף ע"ט): בשדה אחרת. שלא היתה הקרקע שלה שהיו דקלים בשדה של אחרים דהא כליא קרנא לדיה לגמרי הו"ל אחרת (ס) לישקלינהו בעל לכולהו: הו"ל שטרא. שטר משכנתא דסורא במישלם שניא אלן ולא פירש צו מנין השנים: הכי גרסינן וקדים מלוה ואכלינהו לפירי. דשנה שלישיה מקמי דתצביה לדינא: קרקע בחזקת בעליה עומדת. א"ע"ג דלא תצביה עד לאמר אכילת פירות חזן בתר קרקע אזלינן וכי מספקא לן שנה זו של מי אוקי ארעא בחזקת מריה ושלא כדון אכלינהו לפירי: בחזקת אוכליהן עומדות. כיון דקדים ואכלינהו ואתא לפוקי מנייה ניימי ראייה דלאו שלש הו"ל דבתר אכילת פירות אזלינן: והא ק"ל ה"הכא כרז נחמן צדיני. ורב נחמן קרקע בחזקת בעליה עומדת קאמר גבי שוכר מרחץ משלים עשר זהובים לשנה מדינר זהב לחדש כהשאל (נעיל דף קכ"ג) ואפילו בא בסוף החדש אמר כולו למשכיר כשנתעברה השנה: הני מילי מילתא דלא עבידא לאיגלווי. כלומר בתר קרקע ודאי אית לן למיזל ומיהו הני מילי בספק שאין עומד לעולם להתבצר כי הוא דמספקא לן צין אם תפיס לשון ארשון ואי תפיס לשון אחרון: אכל הכא מילתא עבידא לאיגלווי. בסוף שיבאו עדי שטר ויעידו: ואטרוחי צי דינא פרי זימני. שמה הדין עם המלוה ואם נוזילנו מידו עמדינן אנו לחזור ולגבותו מיד הלוה לאחר זמן: מלוה אומר חמש וכו'. מילתא אחריתי היא. מלוה ולוה שבאו לדון מלוה אומר חמש שנים מושכנת לי ואין השטר לפנינו ולוה אומר לשלש וכבר אכלתה שלש: מגו דאי צעי אמר לקוחה היא צדי. לעולם ואכלתיה שני חוקה ואבד השטר ממני: לא סבירא להו הא דאמר רב יהודה. ולא אמרינן מגו שהדברים מוכיחין שהו"ל רמאי שאמר אבד השטר והאי שטרא לא דמי לשטר צדיני דאילו שטר צדיני לעדות שמכרה לו הוא בא וכי עד עולם תאמר לו להוהר צו אמור רבנן ציה עד תלת שנין מנ"ל לאיזדורי איניש בשטרא טפי לא מיוחדר דקסבר לא ילא עוד ערעור עליה אכל זה שהו"ל מודה ששטר משכנתא הו"ל לראיית מנין שנים של אכילת פירות לגובינא דאכילת פירות דמנין השנים קאי ומיוחדר זהיר ציה

(א) בפי"א לא גרסינן ל"י ועי' בפי"ב כ"י, (ב) וכתובות י"ג. קדושין ט"ז, (ג) לעיל ק"ג; (ד) ואמר. רש"י, (ה) לעיל סו: ב"ב לה: (ו) ג"ל, (ז) ועי' חו"ל לעיל טו. ד"ה בעל חוב ומוס' כמותות נה. ד"ה ולשבת ועוד שם בתוס' ז': ד"ה נכסי ומוס' כבודות נב. ד"ה והלמ"א, (ח) ז"ל אר"י.

הגהות הב"ח
(א) גמ' וקדים מלוה: (ב) רש"י ד"ה בשדה וכו' דלישקלינהו:

מוסף רש"י
האי משכנתא דסורא דכתבי הכי כו'. ומקנתא דרבנן היא חן משכנתא, משום דמלוה לחבירו על שדה אכור לאטול הפירות משום ריב, אכל נכסימא מוחא, כעין משכנתא דסורא, שמלוה עשר מנה על שדה ולסוף עשר שנים חזר הקרקע לבעלים בתום זמנא קונה פירות על כל שנה בתנה ואין סוף דר ריב, ואפי"ן ששון הפירות כללים, שהרי הוא קריב לשכר וקריב להפסד, שמקבל פירות כל שנה בתנה ואפילו בשנת ששון שלא היו שון פירות השנה דינן (ושב"ט ב"ב דה"ל).

דאיצבי ליה למחויי ולומר תוך שלשה דעו כי משכנתא היא צידו דהשיבא שפיר מחאה צדי האי גוונא וכי האי גוונא יש לפרש בפי' חוקת הבתים (שם דף נ"ה) וס"ל גבי ואי טעין ואמר לפירות הורדתיך נאמן ואף על גב דהתם רב אשי פריך לרב כהנא ואי לפירות אחתיה מאי הוה ליה למיעבד ורב כהנא משני דאיצבי ליה למחויי ומייתי ראייה ממשכנתא דסורא ובשעמתי רב אשי משני איצבי ליה למחויי וכן משני רב אשי התם בההוא פירקא (דף קמ"ג) גבי האי מאן דזבין דקלא לחצריה איכא למימר דרב אשי התם קיבל שינויא מרב כהנא ולהכי משני ליה איהו נמי הכי: ה"א משבנתא דסורא בו'. א"ע"ג דהא גופא דהכא אפשר דמשכנתא דסורא הו"ל שייך שפיר לאקשויי בהאי לישנא לפי שמשכנתא דסורא הוה קיס ליה שתקנו חכמים לעשות להכי קאמר אלא מעתה תקנת משכנתא דסורא וכו'.

ללא לירכס ליה עד כלות השנים והאי דקאמר אירכס לא מהימן דמיכבש הו"ל דכבשיה וכו': אלא מעתה. אדרב יהודה קפריך דאמר אי צעי אמר לקוחה היא צדי: הכי נמי דמהימן. וכי עביד רבנן מילתא דאתי בה לדי רמאות כי האי: תקון רבנן למרי ארעא דיהיב טסקא. למלאכה: וכרי נדיא. מתקן החצרן סביבות הגבולים: ואי ארעא קניא הו"ל. דלית ליה טסקא וכריא נמי לית ליה מאי ליעביד: למחויי. הו"ל יודעים שלא מכרתיה לו אלא היא משכון צדי: הכי גרסינן הא באתרא דשקיל אריסא פלגא הא באתרא דשקיל אריסא סילתא. ולא גרסינן שתלא צבולי מילתא: שריי. לימים או למדעים ושבתות ושכרתיו במעות. וכל נאמן דקאמר בשבעת היסת הוא: אנו השבחנו. ואין לבע"מ צמה שהשביחו יתומים כלום: ספק

ספק

ספק